

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.  
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.  
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.  
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.



Utkommer hvarje Söndag

ILLUSTRERADT

Pris för helt år 4 Rdr. 8

Enkla. N:o

säljas icke.

# SÖNDAGS MAGASIN

N:o 7

Gotheborg. Söndag d. 13 Maj 1849

2 Qvar.

## Slafhandlaren

(Fortf. fr. föreg. N:r.)



en om döden upplöst den förbindelse, om hvil-

ken vi talat — huru då?  
Cydonia blidade ögonblickligen på honom och försträckt för de förtorkade dragen. — Gå en gång då, kära kusin! Marfos döb befriar mig ej från mitt löfte. Mitt hjerta skall tillhöra honom, äfwen om hans ej mera står. En maka, som ej kan älska er, skulle ni wist ej wilja önska till ledsagarinna.

— Om, hwarföre ej? Många gifta sig, som ej i början kausse ej heller under fortsättningen af äf-  
tenslaget älska hwarandra, och likwäl lefwa de fredligt och  
enbrägtigt med hwarandra. Och jag tror bestämt, hwad ni  
och will säga, att ni till slut skall älska mig, om ni gör  
en jemförelse emellan mig och Sapethas. I öfrigt föna  
kusin, måste jag öppet tillstå för eder, att kärlek och hat hos  
mig nå den högsta punkt, och att om den förra hastigt förtä-  
res hos mig, torde den sednare tillintetgöras äfwen er.

Dylika widriga scener, i hvilka modren sedermera äfwen  
deltog, förnyade sig ifrån dag till dag. Cydonia blef städs

med fallsam ståndaktighet sin Marco trogen, men hon befann sig i en hålla af ermar och odjur, som hwäsende och hotande kretsade omkring henne. Slickans läge war försträdligt. Trängd från alla sidor och öfverlemnad åt sig sjelf, utan någon underrättelse från sin bror och sin älskare, bland menniskor, som woro färdiga till allt och beslutna till allt — hwem måste ej beundra den själsstyrka, hwarmed hon trotsade olyckan och gjorde, hwad hon ansåg wara sin heliga pligt.

Sedan Basilia öfvertog sig att hennes sons enwighet, hans böner och löften strändade mot slickans fasta sinne, tog hon sin tillflykt till sträckbilder och sade en gång ganska oförbehållsamt:

— Du äreförgätna, trotsiga kräf, du förtjenar ej att inandas samma luft som wi. Om du ej förklar att uppfatta den lycka och ära, att blifwa Stefans maka, så will jag gifva dig med en otrogen, med en Turk, förstår du? — Lapethas sjelf skall du ej tillhöra, så wisst som jag heter Basilia Zalethas.

Cydonia försträcktes för denna nya hotelse, men hennes hjerta war så rent och ofskylligt, att hon ej kunde tro på en sådan ståndaktighet. Hon hoppades fastmer att, genom sin fortsatta ståndaktighet och ett i öfrigt stilla och förefommade wäsen, afwäpnad den wreddgade tanten och föra Stefan på andra, förmustiga tänkesätt.

Men den armas hopp war förgäwes. Basilia Zalethas war ett af dessa quinliga wäsen, hos hwilka den noggrannaste vröfware ej kan upptäcka en enda dygd, ja, ej en gång något, som liknar dygd — hon war full af list, ränfor, girighet; för att uppnå ett ändamål, hutes henne intet medel för dåligt. Hon fruktade ingenting, alldeles ingenting annat än att mislyckas. Dessutom woro alla hennes laster utpreglade efter orientalistiskt måttstod och det behöfdes grekisk falskhet och en fön, intagande kroypp för att injör menniskornas ögon delja så många förbrytelser. Af flera barn, som hon haft med sin man, hwilken hon förtidigt lade i grafwen, lefde nu blott Stefan, henne lik i alla laster och dersöre hennes afgud. Under hennes ledning blef han bedragare, tjuf, röfware och kausse ännu mera än allt detta.

Man får ej förundera sig, att den gamle Suras flydde gemenskapen med dessa båda och blott af aftning ser slägtkapen och trufet inbed dem till sin dotters bröllep.

Basilia, i hemligt förstånd med sin son, trodde sig bäst kunna beja slickan genom den hotelse, att man i händelse af metwänstighet, skulle sälja henne till en Muselman. Men, såsom redan sagt är, detta sträckmedel verkade ej. Ifrån detta ögonblick öfod verkligen hos häran det beslut fast, att sälja henne till en slafhandlare.

Detta i och för sig fruktansvärda beslut räddade åtminstone Cydonias heder.

När Stefan smånigom öfvertygade sig, att hennes ståndaktighet hwarken genom smicker, löften eller hotelselser, lät sig böjas eller skakas, företog han sig, att genom öfverräkning och wåld förföra henne, öfverlemnande åt henne att afgöra, hurwid hon sedermera wille blifwa hans hustru eller förblifwa en wanarad.

Motren, hwilken han meddelade denna skändliga plan, förbed honom på det strängaste utförandet af den samma, i det hon anmärkte, att efter en sådan händelse, slafhandlaren bestämt skulle betala tusen hårda piaster mindre.

Stefan war, såsom sagdt är, sin moders afbild, till och med lika girig som hon. Han segade sig således efter hennes wilja, likwäl under det willfor, att, då Cydonia egentligen tillhörde honom, en del af försäljningssumman skulle inflyta i hans kassa, på det att han på annat håll skulle kunna hålla sig stadestös.

På dagar derefter wisade sig wid nattens inbrytande den tillfallade slafhandlaren. Han war klädd såsom en förnäm Turk, men han såg i öfrigt ut som hade man hästt djeshulen i en högtidsdrägt. Basilia och Cydonia woro i sin gemensamma sofskammare, då föymannen, åttföld af en turkisk piga, emot all anständighet och bruk, inträdde, och med giriga blickar slukade de blotrade behagen.

Cydonia, försträckt öfwer en sådan fräck, obegriplig öfverstämdhet, kastade sig till sin tants fötter och bad i en ton af förbrärelse och affly, att hon skulle aflägna den förwägne, som så grusligt förelämpade henne, eller döda henne, så att hon undgånge att se all anständighet så trampad under fötterna.

Men Basilia tänkte, att nu wore ögonblicket kommet, att för alltid bruta slickans trofhet och att göra henne mjuk för allt, som man kunde fordra af henne. Hon hutes ej observera hennes tårar, och handlade kallt och torrt em priset, under det den olyckliga ännu alltid låg på knä framför den skändliga.

— Hwad, Hasan ben Muflar, ni will pruta? (Detta namn gjorde ett intryck på Cydonia som ett delsting.) Är ej slickan der stönare än hennes moder, som fruktlen har kostat er så mycket blod och tårar? Skall ej er herre offra mer för denna rena obestäckade duswa, än för Suras' hustru?

— För Guds och den heliga medrens skull, wid edra föräldrars graf, bästa, älskade tante, sälj mig ej till denna främsting. Jag will tjena er som piga, som slafwinna, lyhöna till hwarje önskan af er, jag will till er förmån affrå allt hwad jag eger! Ack; tante, bästa tante, förbarma er öfwer mig; lemna mig ej, ert brorsbarn, en fristen, åt denne otrogne!

— Trotsiga tosa, hade du förut följt mina wälmenta önsningar! Smellertid, ditt öde är ännu i mina händer, ett ord kan rädda dig. Will du blifwa Stefans maka?

— Basilia Zalethas, inföll Hasan, och lät derwid en mängd

af glänsande Zefiner glida öfver sina händer — jag har besinnat mig; jag vill betala er den begärda summan. Der, tag pennin-  
garne.

— Cydonia, sade Bassila med starkare röst och lyfnade till guldbets klang, ännu en gång, och det för sista gången, vill du blifwa Stefans maka? Marco Lapetios är troligen död eller har utforat åt sig en annan. Utala din dom för en lycklig och af-  
undswärd framtid, eller för en tillvaro af skam, flafwina! Glic-  
ka, vill du?

Wid dessa ord lade den försträfliga quinnan sin hand på Cydonias skuldra och wäntade af denna wälwilliga rörelse en öns-  
kad werkan. Men utur den olyckligas bröst arbetade sig fram  
knappast märkbara ord: tante, jag kan ej; se Guds wilja; jag  
blifwer Marco trogen intill döden!

— Så tag henne, Hasan ben Muklar. Ni har warit witt-  
ne till min långmodighet. Nu rycker jag ormen från mitt hjer-  
ta — tag den!

Cydonia föll till jorden, såsom träffad af blixten — och  
högljuddare än hennes suckar klingade de guldene Zefinerna, de  
skändliga bledöpenningarne.



(Fortsättning.)

### Two Samtal.

Det war en warm wärmorgon. Jag stod i byn på fors-  
wägen och ämnade mig till skolan i grannskapet. Jag hörde då  
följande samtal mellan två piltar, som äfwen gingo dit.

— God dag, Karl!

— God dag, Michel!

— Hwärt skall du gå?

— Till skolan, Michel!

— Åh nej! I skolan är så ledsamt; der måste man läsa.  
Derute på ången, skall du så se, är mycket roligare. Kom, wi  
gå dit att leka.

— I afton, Michel, då jag kommer från skolan.

— Gerna för mig; men jag går genast.

Tjugu år sednare stod jag på samma ställe. Det war en  
kall, ful winterdag. En fattig förfrusen tiggare klappade på  
skolhusets dörr. Skolmästaren, en hyggelig, wälmående man, öpp-  
nade den, och jag hörde följande samtal.

— God dag, kära Herre!

— God dag, Karl!

— Förbarma er öfwer mig!

— Hwad önskar ni?

— Arbete, min Herre, att soya golfwet, elda kaskugnen och  
göra er dyllika tjenster. Upptag mig i ert hus.

— Kan ni ej göra någonting annat?

— Nej, min Herre!

— Hwärt före ej?

— Jag har ingenting lärt.

— Hwad heter ni?

— Jag heter Michel!

— Kom då in Michel. Derute är så kallt. Jag hoppas  
att ni ännu kan lära något.

De gingo båda in och dörren tillstängdes. Tiggaren wiste  
ej ännu, hwem den wänlige skolmästaren war. Wi weta det  
bättre.



### Napoleons Hund.

Utän sin trogne hund Gam skulle Napoleon möjligtwis ej  
hafwa återkommit till Paris och således ej haft utsett att wäljos  
till president för den unga republiken. När prinzen nemligen på  
sin sista flykt från fästningen Gam (efter hwilken hunden är upp-  
kallad) kom till sista borggården, der waktens finnes, sanns hunden  
hos soldaterna, som hade roligt af hans glada språng. En wan-  
lig hund skulle genast störtat på sin herre och genom sina smek-  
ningar hoswa förtädt honom. Men Gam war ej så dum; han  
skälbe sig, som kände han alldeles ej sin husbende, alldelesstund  
han warit närwarande, då Napoleon anlade förklädningen, såsom  
hade han gifat hwad som skulle inträffa. Han hyfelfatte sig så-  
ledes fertsarande med soldaterna, och på detta sätt smög prinzen  
sig ut oantastad. En timma derefter hörde densamma bakom sin  
wagn, i det han flyndade emot gränsen, Gam skälla hurtigt. Det  
trogna djuret hade efter någon stund äfwen flytt och uppnått sin  
herre.



### Slifheter.

Jesuiten La Rue, lärare åt febermera skådespelaren Dancourt,  
gjorde denne föredräelser öfwer hans sländ, hwilket jesuiten efter  
gamla påswiska och modernt fanatiska begrepp kallade ärelöst.  
Dancourt svarade: Jag kan ej finna att sländan emellan oss,  
emellan mitt sländ och ebort, är så stort: jag är konungens kom-  
mediant och ni påswens.



### Testamente.

Jean Roques, listare af Hotel Dieu i Aix, fogade i en märks  
wärdig klausul till testamentsbrefwet. Han säger: "I denna in-  
räkning må intagas lidande af hwad trosbekännelse som helst,  
wore det och sjelfwa bjeswulen. Ingen prest må hafwa plats i  
förwaktningen, wore det och påswen sjelf.



## V. Perioden.



22 dagar gammal.



23 dagar gammal.



24 dagar gammal.



25 dagar gammal.



26 dagar gammal.



27 dagar gammal.



28 dagar gammal.



29 dagar gammal.

Anvisning till en enkel och ändamålsenlig  
Silkes odling.

(Fortf. fr. föreg. Nr.)

Det wore här rätta stället, att tänka på de ersättningsmedel, som man med mer eller mindre följd användt i stället för mulsbärsträdets blad. Då likväl intet synes fullt lämpligt, och då intet annat är lättare att anskaffa och billigare att underhålla än mulsbärsträdets, så kunna vi helt fort sammanfatta oss. Följande blad har man användt med största framgång: acer tartaricum, Jotuca sativa, scorzonera hispanica, camelia sativa, parietaria officinalis o. s. w. Bättre än alla dessa är dock löfvet af mulsbärsträdets.

Öfver alla dessa förberedande anmärkingar, som synas oss nödvändiga, komma vi till det egentliga föremålet för vår betraktelse, silkesodlingen, så vidt dit räknas uppdragandet af maskarne och produkten af kokons. Längre än till den, i de sednare liggande, puppans död sträcker sig, med afseende på den mindre silkesodlaren, ej vårt råd; ty silkesodlingen och aphasylingen af silket är någonting alldeles olika. Att denna sednare hittills blifwit besjrid af de mindre silkesodlarna har ländt in inländska silkesodlingen till största nackdel; ty blott derigenom har det inländska silket blifwit sämre för sidenfabrikanterna, emedan en god wäf blott kan fås af wäl upphärdade trädar af enahanda färg, men detta omöjliga kan uppnås, om den lilla silkesodlaren sjelf vill företjena härfningslönen. Jurättningen af härfningsanstalter, sådana som de af preussiska regeringen inrättats i de silkesodlande provinserna, har derigenom vunnit betydlig framgång, och först när silkesodlarna härutinnan rätt förstå sin fördel, då skall man ej mera behöfwa de belöningar, som hittills tjenat till uppmuntran.

Den som nu will begynna silkesodling, måste framför allt och sedan han försäkrat sig om den nödiga födan, skaffa sig goda silkesmasfägg. Dessa kunna blott fås från stickliga silkesodlare, eller winnas af egen uppdragelse, der silkesodling är förhanden. Will man det sednare, skall man dertill ej utöka dubbelskokens; ty dessa gifwa ofta dåliga fjärilar och af sådana får man inga funna ägg, utan blott ofunda puppor, som slutligen äfwen wid den sorgfälligaste wård under en af de fem ålbersflågerna, som de hafwa att genomlöpa, antingen dö, eller spinna omkring sig blott en silkesartad kokon, som i de flesta fall ej duger till något — Bewarandet af äggen fordrar lifaledes försigtighet; de får ej läggas på sumpiga orter, emedan då antingen inga eller högt fröga puppor framkomma. — Köper man sådana, har man så till wida att taga sig i akt för bedrägerier, som ofta dåliga ägg eller frön, för att få utseendet af goda, färgas med en i blätt gående färg.

Det är rådligt, att, om man beräknar anläggningen till tio lod ägg, utlägga ett lod mera.

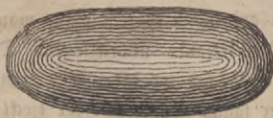
I affeende på titen, då man vill hafwa äggen utvecklade, måste man låta leda sig af utvecklingen af mullbärstrådet; ty båda, utvecklingen af bladen och af maskarne måste hålla jemna steg med hwarandra, för att hafwa en lycklig följd. När således mullbärstrådet knoppar öppna sig och antaga färgen af de sig utvecklade bladen, och inga nattfroster mera äro att frukta, som i norra Lyffland och i södra Sverige inträffar i medio af Maj, då må silkesoblaren upptaga äggen utur källaren och staka dem i ett af träd eller papp gjort fäll så tunnt, att de komma att ligga i ett lager af 3 a 4 öfwer hwarandra. Sedan öfverlemnas de åt den naturliga värman allena. Tre à fyra gånger dagligen må man omröra dem med en fjäder, så att de liftidigt utvecklas. Äggens utseende blifwer ljusblått, när maskarna vilja framkrypa; då öfvertäcker man lådan eller fället med papper, genomstunget med fina hål, som dock äro stora nog för att de små maskarne skola kunna framkrypa. Blott derigenom kan man sammanhålla de liftidiga maskarne, hvilka annars skulle sammanhängas med den af olika ålder, hvilket åter kan inverka så o fördelaktigt, att hela silkesoblingen går till grund.

Blott i ett fall nödgas man påskynda utvecklingen af maskarne genom kammarvärma, då nämligen, när wid ihållande värme, utvecklingen af löfvet förfäggår så fort, att det är att frukta att det blifwer för groft för det unga djurets organer. Inträder detta fall, då måste man, men blott småningom, förhöja kammarvärman ända till 18° Reaumur, men derwid förbehåller, att denna värme grad bibehålles äfven om natten. Derwid är att rekommendera, att ställa en skål watten i grannskapet af äggen, för att genom dess utdunstning hålla luften fuktig och sålunda förekomma, att ej äggens skal blifwa för hårda, för att den unga masken skulle kunna öppna dem. Det dagliga omrörandet fortsättes tills de första djuren synas på papperet. Går allt såsom det skall, efterföljas dessa följande gagen af en ny swärm, som wänligen framkommer under de tidiga morgentimmarne.

Dessa dagar äro synnerligen wiktiga för silkesoblaren. I från dagens inbruktande bör denne hålla sig färdig att upptaga de unga maskarne; ty annars slingra de sig i hela rummet, eller knäda de sig tillammans i klumpar och då dö många af brist på luft.

Ägglådan eller fället bör beläggas med de finaste stoffen af mullbärstrådet, i ett lager af 3 à 4 blad, och så, att deras skjelkar komma att ligga uppåt. Liftidigt förfärdigas små låder. Dessa bestå af träramar, halffjerde fot långa och halftredje fot breda, som på muddra sidan bespännas med linne eller flor. Är det seduare gles, måste man lägga papper utan på för att hindra maskarne att krypa ut.

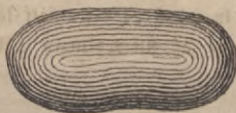
Sedan maskarna utgerlunda samlat sig på det ofwunnända



*Äggen till hona.*



*Pappa för hona.*



*Äggen till hane.*



*Pappa för hane.  
Silkespiorman.*



*Hona.*



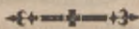
*Hane.*

vaperet, borttager man dessa och placerar dem så i rader på de smärre lådorna, att den ena raden alltid kommer omkring två tum från den andra. Dessutom måste man lemna mer än hälften fritt för den följande utvecklingen. Det är en hufvudsak, att maskarne ej läggas för tät. Gör man ej detta, så behöfver man icke heller lägga bladen allt för tjockt. Efter detta, så uppsår såsom följande, att maskarne vära ojämt och underkastas lifliga skudomar.

Alla låder, som man fyller på samma tid, betecknas med en och samma bokstav — t. ex. — A — och datum. Skulle samma dag på eftermiddagen finnas maskar nog för att besätta en ny låda bibehåller man samma beteckning, med tillägg af ett G. Men i händelse antalet af maskar är för ringa, låter man dem bedra quarntanna till följande morgon.

Wid de sednare utvåmningarne måste alltid dagen försämligt bifogas; ty endast på detta sätt kan den för ett ändamålsfullt bedrivande af silkesodlingen nödvändiga ordning iakttagas.

(Fortsättning.)



### St. Stefan i Wien.

Nödt i den flera fejsartaden träder man utur djupa gator upp på en fri plats. På densamma står en gammal götthist fyrka med ett wåldigt torn, till hwilket wandraren måste se högt, mycket högt upp — det är stefanstornet. Det är en anblick, som måste förwåna. Der står tornjätten jemte den af ålder gråa, årwördiga stefansfyrkan, såsom en oerhörd tornspets, som wåret upp ur jorden i fyrkantig gestalt och smalare och smalare för hvarje affats slutligen ändas i en rund, genombruten spets. Såsom en wåldig krefodilfrepå sträcker St. Stefan sina jättelika lemmar i höjden. Innet torn i Wien går upp mot densamma. Ett sådant gigantiskt, konstfullt byggnadsverk låter ej beskrifwa, knappaft afteckna sig. Man kan nedifrån ej neqa från hvarandra stija de tusen höga pelarne och genomskuliga höga tornen, som öfwantill sammanlöpa i förliga spiraler, de genombrutna gavelarne, rosetterna och alla möjliga stenskratern, de pryddigt utbyggnade fönterbågarna och de genombrutna stengallerierna, af hwilka det ena förer till det andra. Man måste sjelf se den, denna 420 fot höga tornpyramiden, huru den, djers och pryddigt upptornad af sandsten, svart af ålder, stuter upp högt, högt öfwer kyrketafet. Den är det andra wåldtornet i Wien; man må gå eller stå hwar man will, så ser man den jättelika spetsen, höja sig öfwer de 3000 husen, såsom den jättelika skjelfen af en stor solros. — Wi stå framför en af de tio högsta byggnader på jorden.

För fem hundra år sedan lades 80 fot under jorden grunden till denna jättebyggnad. Hertig Rudolf grep sjelf en spada,

för att wara behjelpig wid den heliga byggnaden, och påfwen gaf med arbetarne fjorton dagars afsat. Pilgram från Brünn war byggmästare för konstverket; men hans sosen kunde först efter 100 år uppiätta stjeror på spetsen! Ett annat dylikt torn skulle komma att stå på andra sidan om kyrkan; men det har ej blifwit fulländadt; utan stannade wid en tredjedel af sin höjd. — Benningar och inspiration utbrorde, och så blef det ofullbordadt, lifasom de herrliga götthista kyrkorna i Gölz, Strassburg, o. s. w.

Fyra århundranden hade tornet stått sålunda. Två gånger slog blitzen ned och uppbrände dess träwerk. Hundrade bomber och kanonkulor träffade densamma wid de talrika belägringarne — den sista 1809 — men det wacklade ej. Turken Kera Mustafa, som utan att befymra sig om hal-månan, hwilken man fastat på tornets spets, för att röra Muselmännerna till stensamhet, stöt förtretet på tornet, från hwilket man kunde utipionera hela hans läger. Napoleon gjorde på samma sätt. — Den gamle Stefan började blifwa förtretad, att man alltid hade honom till skottfåla för kulorna och att man nedfällde tusen stöna stenblosser och rosetter från dess hufwa, och lutade på hufwudet. De gode Wienarne fruktade naturligtwis, att det skulle falla den gamle in att störta ner, ty wid dånet af den stora klockan och i storm rödde det sig märkbart. Då beslöt man för några år sedan att nedtaga aberten alnar af dess längd. Men man afbildade de nedtagna stenarne i kopyar och påfatte den gamle en lättare kopyarmösa, som man gaf stensens färg. Öfwanpå satte man en örn, och hela Wien tröjdade sig, att den gode gubben åter såg hygglig ut.

I fall läsaren ej är trött, stiga wi upp i tornet. På sjuhundra trappsteg, af sten och trä, komma wi genom ett sidotorn upp till tornwålkaren. Ännu ett stycke högre och man är wid den runda spetsen. Der går en balustrad af massiv sten rundt omkring tornet, som härifrån genombrutet och ihåligt, uppsvinger i en spets. Med wåldiga jeruband och jerustänger har man sammanbundit det af ålder wacklande konstverket, quaderstenarne och de genombrutna stenskratern, som fordomdags sammanhölles af sig sjelfwa. Tornet blifwer emellertid allt trångare och trångare, tills en fallucka hindrar att uttråda i den af kopyar sammanfatta spetsen. Winden blåser, brusar, susar och piper i alla toner genom öppningar, springor och vinklar, och hmyerligen är wid storm windens tjut, framlet af dörrar och fönter fruktansvärdt. — Kråkor, kajor och hökar, förjagade från sina lek- och samlingsplatser, kretsa omkring tornet. Staror af slädermög stuga såsom blinda ur sina mörka wrår; till och med talrika, stora myggor hafwa jemte otaliga spinblar bosatt sig här, lifsom för den stöna utstigtens skull. Wi kunna ej underlåta att genom stensöppningarne ståda åt alla håll ned öfwer fejsartaden och dess retande omgifning. Men dånet af det ofantliga stefansuret, som står

timmarne förkräcker våra fruntimmer. Medan tornet tyckes bar-  
ra beröfve. Dödsångest uppfyller dem, att astenflockans ljud af-  
wen här skall öfverraska es. Wi säga ned. Wi taga plats på  
tornets massiva, genombrutna balustrad af sten, och njuta beris-  
från en förtjusande utsigt. Straxt framför oss ligger Stefanskyr-  
kans oerhörda tak. Det är täckt med blåglaseradt tegel. På  
detta tak flyger den största fogel i werlden — en tvåhufwad örn,  
som med sina utsträckt wingar uppmäter 180 fot. Denna öster-  
rikiska örn med krona och scepter är på takets öta afbildad i  
svarta och bruna tegelstenar. Swarbera snabeln består af 36 te-  
gelstenar och ögonen af fyra förgyllda taktegel.

Djupt, djupt under oss på de små gatorna rasla wagnar,  
der wandra de små, små menniskorna öfwer Stefansplatsen eller  
graswien. Rundt omkring Stefan ligger den ure staden — så-  
som Wiens kärna,  $\frac{1}{4}$  mil i omkrets. Murar, wallar och ba-  
stioner omgifwa den. Omkring denna ure del af staden går en  
bred grön stråkning, genomfuren af talrika alleer. Detta är den  
så kallade "Glacis". — Vertill ansluta sig nu från alla sidor  
de 34 förstäderna, med deras breda, långa gator, som gifwa Wi-  
en en omfattning af  $3\frac{1}{2}$  mil. Intill förstäderna ligga talrika  
byar och de förnämas landställen, hwilka staden förr eller sedna-  
re skall uppsluka.

Noerrt flyter Donau, på temligt afstånd från staden. Vlott  
en liten arm af densamma widrör de norra wallarne och är för-  
sedd med flera prydliga brygger, såsom Ferdinands- och Frans-  
bryggerna. At samma håll ligger mellan armarne af Donau  
Prateren — med sina kastanjaller, sina restaurationer och ångar.

Wida fält utbreda sig mot öster, genom hwilka Donau lång-  
samt och högtidligt drar sig åt Ungern mellan otaliga åar. Från  
westra sidan gå de stogebeklädda Kahlengebirge nära intill staden;  
wid deras fot slingrar sig i sydlig riktning Triesterjernbanan.  
Derifrån kommer den lilla floden, som gifwit staden sitt namn.  
Den bar nu den sårpitta äran att föra erteligheten från förstä-  
derna ut i Donau.

Der österifrån, der Donau strömmar mot Ungern, der ång-  
fartyget med den högt rykande skorstenen gå till Pressburg, Ofen  
och Konstantinopel, kommo i tionde århundradet de ungerska her-  
derna, mörkande, röfwande och plundrande nästan hela Tyssland,  
tills Henrik Fogelångaren år 924 wid Kenschberg nära wid  
Neresburg med blodiga hufwuden sände dem tillbaka, och konung  
Otto fyra år sednare wid Augsburg tillintetgjorde den 100,000  
man starka ungerska hären. Derifrån kommo Turkarne två gån-  
ger, åren 1529 och 1683, mot Wiens murar. Med hwilka kån-  
stor betraktade ej då den gamle Miklaus af Salm, som med  
20,000 soldater låg i Wien, den 300,000 man starka turkiska  
hären under sultan Soliman, tills efter aderton dagar 80,000  
teda Turkar låge omkring staden, och kristendomens arffinde,

nedslagen öfwer det hjettemodiga fershwatet, åter drog bort och  
skofors sång och jublande musik genljubade i den besrjade staden.  
När Turkarne återkommo 1683 och Kera Mustafa trängde fram  
mot Wien genom det af Österrikarne sjelfwa med affigt förhär-  
jade landet, då hade så när hufwudstadens sista stund slagit. Kej-  
sar Leopold flydde med sitt hof till Linz och då den öfverkräkte  
Stahremberg öfvertog att med 21,000 man fershwara sig och sta-  
den mot den tiobubbla styrkan. Men snart rasade hungern och  
sjukdomar i staden; derute dundrade Turkarnes kanoner; den ena  
muren efter den andra sprängdes med frut. Två månader tege  
alla klocker i staden; spanande och wäntande sitter Stahremberg  
långa timmar i Stefanstornet och blickar i hjärnan, derifrån  
hjelpen skulle komma. Slutligen ser han frigarfärer på höjder-  
na af Kahlenbergen. Det war 60,000 Sachser och Bajrater,  
under hertig Carl af Lothringen, jemte 20,000 Polackar under  
sin konung Sobiesky. Under högna näden sijnmar em natten en  
ridderöman öfwer Donau och bringar hertigen en lapp med or-  
den: Ingen tid förlorad! Raketer uppfoga såsom nödhjelpssigna-  
ler från Stefanstornet. Eldar wisa sig på Kahlenbergen. De  
komma, de komma, fallar det från tornet — och i Wien är all  
nöd glömd. Gammal och ung jubla högt, sjunka i hwarandras  
armar och gråta af glädje. Knappast wisar sig morgenednas-  
den; då hålles gudstjenst på Kahlenberget. Sedan draga de  
krifna härarne ned från bergen och störta sig på de turkiska be-  
lägrarne. Kl. 6 om aftonen är slagningen afgjord genom till-  
hjelp af de tappre Polackarne. Turkarne fly. Det kostbara lägs-  
ret, lifmedlen och 370 kanoner tagas såsom byte. När den äd-  
le Stahremberg kommer till lägret, då trycke: heuem den polska  
konungen glädt till sitt hjerta och utrovar wälkommen hjelte och  
broder. Och nu går man in i staden och ser på höggar af ruiner  
och lif, och hela folket går med de beundrade hjeltarne till Ste-  
fanskyrkan för att tada Gud. Wisken håller segerpredikan öf-  
wer bibelpräket: "Och det war en man sånd af Gud, och han  
hette Johannes". Då wisa alla med fingrorne på Wiens besrja-  
re, den tappre polska konungen Johannes Sobiesky. Men ej be-  
ler kurfursten af Sachsen och Bayern, eller hertigen af Lothrin-  
gen förglömmas. Vlott en är i förlägenhet öfwer hwad han skall  
göra och huru han skall uppföra sig — neml. kejsar Leopold,  
som nu kommer till Wien och ej wet, huru han skall motaga  
polska konungen. "Med öppna armar, såsom rikets räddare",  
repar Karl af Lothringen. Men Leopold tredde att detta skulle  
gå hans wärdighet för när, då Sobiesky bleit war en wälkonung.  
Derföre, då de båda mötas, ser öfwer Leopold sittande på hänen,  
tager hatten af sin herre i vred och tackar med falla ved res-  
laden, som återgifwa honom Wien. (Derst.)





En fix idé.



**Handwerkaren.** Herr Professor, hvarför hålla Tyfvarne så mycket af sången: "Was ist des Deutschen Vaterland?"

**Professorn.** Jag kan icke finna någon annan grund dertill, än att det måste vara en fix idé.



Förenings-entusiastmen.



**Herr Majer.** Vi hafwa nu 75 föreningar i vår lilla stad; men jag är endast ledamot af Utöfningsföreningen, ty (här klappade Hr Majer med välbehag sin mage) endast den gifwerndgot resultat. I denna förening borde äfven Hr Fischer gå in.

**Herr Fischer.** Nej, min Herre, jag är ledamot af Nyttihets-Föreningen; derigenom blir jag väl mager, men behåller mina penningar.



## POTPOURRI,

2:dra häftet N:o 3,

(*"Caroussell-galopp"* af J. Czapek.)

har lemnat lithografiska prässen och torde af resp. prenumeranter afhämtas hos underteknad, der äfven lösa N:o äro att tillgå å **16** sk. B:co.

Prenumerationen fortisar med **4** R:dr B:co för 24 N:o.

Götheborg den 12 Maj 1849

C. PETERSEN.